

Список використаних джерел:

1. Рябов С. Г. Громадянська освіта і її роль у демократизації українського суспільства / С. Г. Рябов. // Освіта для демократії. - 1999. - 11 листопада. - С. - Зібрано в зшитку: Публікації про НаУКМА, 1999.
2. Про Пласт [Електронний ресурс] // Пласт. – URL: <https://www.plast.org.ua/about/>
3. Fovler A. Development NGOs / Edwards, M. (ed.), The Oxford Handbook of Civil Society // Oxford University Press. – 2011. – pp. 42-54.
4. Della Porta, D., and Diani, M. Social movements and civil society / Edwards, M. (ed.), The Oxford Handbook of Civil Society // Oxford University Press. – 2011. – pp. 68–80.
5. Diani M. The concept of social movement // The Sociological Review. –1992. – pp. 1–25.
6. Про Пласт: історія [Електронний ресурс] // Український Пласт, Офіційна сторінка конференції пластунів в Україні. – URL: <https://plast.org/about/#1>
7. Програма УПН [Електронний ресурс] // Крайова Булава УПН. – URL: Проби УПН (plast.org.ua)
8. Програма УПЮ [Електронний ресурс] // Крайова Булава УПЮ. – URL: Проби УПЮ (plast.org.ua)
9. Рябов С. Г. Особливості громадянської освіти у формуванні політичної культури перехідного суспільства / С. Г. Рябов // Наукові записки НаУКМА. - 2004. - Т. 31 : Політичні науки. - С. 54-64
10. Концепція політичної освіти в Україні / [Дем'янчук О., Жадан І., Кальшин Г., Рябов С. та інші] – URL: <http://osvita.khpg.org/index.php?id=976003974>

*Коваленко Роман Олександрович, студент,
Національний університет «Києво-Могилянська академія»*

Ціннісні характеристики українського громадянського суспільства

Мета дослідження - на основі емпіричного матеріалу перевірити характеристики українського громадянського суспільства, виокремити основні ціннісні риси його членів та проаналізувати його інтереси.

Розглянуто головні сучасні підходи до визначення громадянського суспільства. Зокрема, інституційний та культуралістський [3: 123-125]. Для вивчення основних характеристик громадянського суспільства було використано визначення Сергія Рябова, яке дозволило об'єднати різні підходи до визначення громадянського суспільства[2: 259]. Емпіричною базою для наукової роботи було опитування ціннісних орієнтацій українців, яке відбулось в березні 2019 року (1200 респондентів)[1]. Було проаналізовано дві групи респондентів - “членів громадянського суспільства” та інших “громадян” (які, у свою чергу, були поділені на

“активних” та “пасивних”). До групи громадянського суспільства були віднесені ті респонденти, хто брав участь у подіях Євромайдану, або волонтерстві, або мав членство в неприбуткових організаціях.

На основі попередніх досліджень було поставлено п’ять гіпотез:

Гіпотеза №1. Члени громадянського суспільства мають більш праві економічні погляди.

Гіпотеза №2. Члени громадянського суспільства мають демократичніші та менш авторитарні політичні погляди.

Гіпотеза №3. Громадянське суспільство є більше поінформованим щодо реформ, ніж інші громадяни.

Гіпотеза №4. Громадянське суспільство має яскравіше виражені ідеологічні уподобання і ціннісні орієнтири.

Гіпотеза №5. Активні громадяни, які ходять на вибори та краще ознайомлені з суспільно-політичними процесами, будуть ціннісно ближчими до громадянського суспільства, ніж громадяни, які нехтують своїм правом на політичне волевиявлення.

В результаті дослідження вдалось емпірично підтвердити та спростувати деякі характеристики громадянського суспільства. Було підтверджено, що член українського громадянського суспільства має більш праві економічні погляди та демократичніші погляди щодо свободи індивіда, аніж решта громадян, а також є більше обізнаний в реформах, які відбуваються в країні. Було спростовано, що члени українського громадянського суспільства мають більш послідовні ідеологічні погляди, ніж інші громадяни. Також виявилось, що політично пасивні громадяни ближчі до членів громадянського суспільства за своїми ціннісними установками, ніж політично активні громадяни.

Список використаних джерел:

1. Брік Т. Д. Про політичний компас / Т.Д.Брікю - 2019 [Електронний ресурс] - URL: <https://tymbrik.com/2019/11/21/про-політичний-компас/>.
2. Рябов С. До проблеми визначення поняття "громадянське суспільство" / С. Рябов // Наукові записки НаУКМА. - 2002 - Том 20, Спеціальний випуск: у двох частинах. Частина 1. - С. 258-260.
3. Gatskov M. Civil Society in Ukraine / M. Gatskov, K. Gatskova // Ukraine in Transformation From Soviet Republic to European Society, 2019. P. 123-145.